

„DE STERKE MAN”

JOSEPH CAILLAUX

Zullen we Caillaux óók een korte bespreking wijden onder de „mannen van naam”?

Aarzeling is hier zeker begrijpelijk.

Wie Caillaux' naam noemt, denkt onwillekeurig aan zekere periode in zijn leven, die haar hoogtepunt, laat ik liever zeggen haar grootste diepte bereikte, toen zijn echtgenoot, de „tweede mevrouw Caillaux,” op 't bureau van de Figaro, Calmette, den hoofdredacteur, à bout portant met haar revolver doodde.

In het Engeland van Gladstone, ja ik durf zeggen van thans en in het Nederland van nu, hope ik, zou een staatsman, na zulk een episode, hebben afgedaan.

Frankrijk vergeet snel op dit punt.

Wat we voorts laten rusten; wij zijn niet geroepen om hier te houden de schaal des gericht.

Erger voor hem is geweest het vonnis van gedeeltelijke verbanning wegens landverraad of iets, dat er toe leiden kon, in den laatsten tijd van den oorlog door den Senaat als hooggerechtshof over hem uitgesproken.

Werd in dien tijd zijn naam genoemd, dan sisten velen tusschen de tanden en spuwden op den grond.

Hij was onvoorzichtig geweest.

Meer dan dat?... Ik weet het niet.

Maar er zijn nu eenmaal kritieke tijden, waarin onvoorzichtigheid en misdaad ineenstrengelen, en Caillaux was nu eenmaal een man, van wien men *wist*, dat hij den oorlog een ramp voor Frankrijk achtte, die had kunnen en moeten vermeden worden en die in zijn staatkundig leven steeds inschikkelijkheid jegens Duitschland had bepleit.

Die man scheen voorgoed wèg.

Die kon op geen Fransch platform meer staan, of men zou hem er afjowen, al moest het met een tweëurig, Efezisch rumoer.

Zoo dachten in 1918 zijn vijanden.

Zoo meenden het eveneens zijn vrienden.

Alleen Joseph Caillaux meende van niet.

Hij is een man van een groot optimisme, van een groot cynisme en van groote brutaliteit, en met die drie eigenschappen is een politicus eigenlijk nooit „weg,” al wensch ik ze niemand toe als een begeerlijk goed!

„Er is één zéker middel, om zijn vijanden te verslaan, nl. hen te overleven,” heeft hij eens Gladstone nagezegd, met welken Christen-staatsman hij overigens niets gemeen heeft. Hij bedoelde dat vooreerst in letterlijken zin, daar hij zinspeelde op zijn betrekkelijk jongen leeftijd en zijn, naar 't schijnt, ijzersterk lichaam. Maar hij had ongetwijfeld, kennende de politieke veranderlijkheid van het Fransche volk, ook daarop het oog: zijn vijanden te overleven in politieke zin.

De partij, de staatkundige beginselen van Caillaux? Nu, hij staat aan den radicalen kant, maar houdt vandaar graag vriendelijke radio-gesprekken, zoowel met den socialist als met den meer gematigden republikein. Hij trapt ze beurtelings wel eens op de teenen, maar maakt het haastig weer goed door een vriendelijk woord.

In den diepsten grond echter is hij Caillaux-nist.

Zijn „eigen-ik” is het centrum van zijn politiek program, en de eerste man van Frankrijk te zijn, niet in naam, maar in macht, dat is zijn politieke grootheidsdroom.

En toen heel Frankrijk hem verguisde en zelfs zijn vrienden schier niets tot zijn verdediging durfden inbrengen, nam hij als Breeroo een vollen roemer wijns en zeide: „t Kan verkeeren!” Gelijk het anno 1925 is verkeerd.

En de man, van wien we, in 't felst van de hetze tegen hem, weleens vreesden, dat zijn hoofd niet te stevig meer op zijn schouders stond, staat nu weer vast op beide beenen geplant, naast Painlevé en Briand, boven op de brug van 't Schip van Staat.

En ettelijke millioenen, ook velen, die hem eens „conspueerden,” hopen in stilte of wenschen hardop, dat hij nu eindelijk de man zal zijn, die slagen zal in de „saneering” van Frankrijks financiën.

Want dat is en blijft 's mans kracht.

Zijn erkende, groote bekwaamheid.

En zoo iemand heeft Frankrijk noodig.

Het heeft waarlijk kans gezien, om na den oorlog en na Versailles nóg meer schuld te maken, dan het *in* dien bijna vijfjarigen krijg heeft gedaan, — dat is moordend. En het eene Kabinet ging en 't ander kwam, en het laatste liet nóg erger de bankbiljetten-pers draaien, dan het voorlaatste, waarop het zooveel aan te merken had, — dat is in korten tijd: ondergang!

Niemand, die dit beter inziet dan Caillaux.

En hij heeft de beproefde methode van zijn Nederlandschen voorganger, wiens voorvaderen ook uit *zijn* land afkomstig zijn, toegepast: Eerst den toestand geheel onverbloemd blootleggen en daarna allereerst door bezuiniging en als 't móét door nieuwe belastingen, 't koste wat 't kost, ten allerspoedigste komen tot de „sluitende begrooting.”

En Caillaux zet ook dóór. Hij heeft dit mee, dat al zijn ambtgenooten en al wat in Frankrijk niet gehéél verpolitiekt is, nu toch beseft, dat het de allerhoogste tijd geworden is, om orde op zaken te stellen.

Geloof maar vrij, anders „slikte” men Caillaux niet.

Toen Painlevé zijn kabinet samenstelde, — zoo verhaalde een doorgaans goed ingelicht blad, — toen liet hij ook Caillaux bij zich komen, „om hem te raadplegen over den toestand der financiën.”

Van een ministerschap werd niet gerèpt...

Maar Caillaux kwam, stormde binnen, had weldra 't hoogste woord, ging zóó allerbrutaalst van de meening uit, dat 't vanzelf sprak: hij was geroepen om 's Lands financiën in orde te brengen, ... dat Painlevé den moed niet had, om op te merken: zoo ver is 't bij lange nog niet!

Op die wijze verwierf Caillaux zich dan zijn zetel.

't Heeft wel schijn van waarheid: zoo is de man.

Zoo ook onlangs die rondzendbrief van Caillaux aan al zijn ambtgenooten, haastiglijk in de pers gepubliceerd, waarin hij op zijn gewonen, meesterachtigen toon hun een taak opgeeft: bezuinigen, zus en zoo, en ge hoeft niet bij me te komen, als de taak niet ten volle is volbracht. Men kan gerust aannemen, dat de collega's met verbeten boosheid Caillaux' „oekase” zullen hebben aanvaard. Alleen het beseft, dat 't niet anders kàn, doet hen berusten.

Straks komt grooter moeilijkheid!

Als Caillaux met straffe en harde plannen komt, komen móét, bij een lastige Kamer en nóg balsturiger Senaat, zal dan zelfs *zijn* sterke vuist het bolwerken tegen den fellen stroom?

't Is de tweede helft des jaars, die dit leeren zal. Maar dit staat reeds vast: nog vóór die tweede helft van het jaar begonnen was, op 28 Juni, bereidde Caillaux den Franschen een teleurstelling, die geweldig was. Moord en brand had men geschreeuwd, dat Herriots kabinet het oorspronkelijk bedrag der bankbiljettenuitgifte overschreed en van 41 op 45 milliard bracht. Maar nu komt Caillaux en brengt déze 45 weer op zijn beurt op 51. Wel zegt hij er een boel dingen bij, die duidelijk maken, dat hij eerst dan recht flink aanpakken kan, maar men moet dan toch van hem maar slikken, wat men van een ander niet aannemen wilde.

Maar dat men het doet, wel, levert dat juist niet het bewijs, dat Caillaux de sterke man wordt geacht, die het eischen mag? Omdat hij de sterke man is? En alleen „de sterke man” heeft kans, Frankrijks financieele moeilijkheden weer in orde te brengen. Zal hem dit thans in Engeland, nu hij daar voor de financieele regeling is aangekomen, gelukken, wat betreft Frankrijks schuld aan Engeland?

P. BR.